

PROACTIVE TESHUVA

PARADIGMS FROM MAIMONIDES AND RAV KOOK

OU ISRAEL TORAH MODI'IN - 5784

A] LOOKING AGAIN AT SIN

- Every human being sins. It is inevitable.¹
- One of the challenges to our teshuva can be a over-simplistic approach to sin. In fact, the issue of when and how we sin, how we look at ourselves after sin, and how we pick up and move forward again, needs much more careful thought.²
- There are many approaches to chet and teshuva which are little studied by many students, including the chassidic thought of R' Nachman of Breslov, Kotzk, Pshischa, R' Tzadok of Lublin and Rav Kook.³
- Another critical topic is the way we analyze the sins and failures of our leaders, especially of our rabbinic leaders. It may be helpful to many people to engage in a more transparent debate on how to draw the appropriate line between kavod and yira for our rebbeim, and acceptance of their flaws and failings and the way in which they overcome them.

1. אמר רבי יוחנן בר חנינא: שתיים עשרה שעות הוי היום: שעה ראשונה - הוצבר עפרו, שניה - נעשה גולם, שלישית - נמתחו אבריו, רביעית - נזרקה בו נשמה, חמישית - עמד על רגליו, ששית - קרא שמות, שביעית נדווגה לו חוה, שמינית - עלו למטה שנים וירדו ארבעה, תשיעית - נצטווה שלא לאכול מן האילן, עשירית - סרח, אחת עשרה - נידון, שתיים עשרה - נטרד והלך לו.

סנהדרין לח:

When was the chet of Adam and Chava? Chazal clearly present their philosophy of sin and its origins in this well-known midrash. The chet was in fact part of the sixth day of Creation - ie sin is built into the fabric of Creation itself!!

2. [השיבנו ה' אליך ונשובה] חדש ימינו כקדם - כאדם הראשון. היינו מה דאמר (בראשית ג:כד) ויגש את האדם וישכן מקדם לגן עדן.

איכה רבה (בובר) פרשה ה

Chazal saw our tefilla to return to God 'kekedem' as a plea to return to the state that we were in when we were EXPELLED from Gan Eden! Apparently, the ability to bounce back from sin is the state that we realistically daven for.

3. When He created man, God gave him a secret - and that secret was not how to begin, but how to begin again.

Elie Wiesel, Messengers of God p.32

B] PARADIGM 1: 'TESHUVA TO GOD' NOT ONLY 'TESHUVA FROM SIN'

4. ומה היא התשובה? הוא שיעזב החוטא חטאו ויסירו ממחשבתו ויגמר בלבבו שלא יעשהו עוד שפאמר (ישעיה נה:ז) יעזב קשע ד'כל וגו'. וכן יתנחם על שעבר שפאמר (ירמיה לא:יח) כי אחרי שובי נחמתי. ויעיד עליו ידע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שפאמר (הושע יד:ד) ולא נאמר עוד אלהינו למעשה דינו וגו'. וצריך להתנדות בשפתינו ולומר ענינות אלו שפאמר בלבבו.

רמב"ם הלכות תשובה פרק ב הלכה ב

The Rambam's classic formulation of teshuva in the first section of his halachot is focused on leaving behind the past.

1. As we see in Kohelet 7:20 - כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא

2. An excellent book dedicated entirely to this topic is Sin.a.gogue - Sin and Failure In Jewish Thought, by Rabbi David Bashevkin.

3. Many of these are addressed in Rabbi Bashevkin's book, which has an extensive bibliography.

4. Unlike the Christian analysis which sees Original Sin as occurring after the creation of Paradise. (In fact, Archbishop James Usher, in 17th Century Ireland, dates the creation of Man to Oct 28 4004 BCE and the sin of Adam at Nov 10 in that year!) In the Christian model, Man ruins the pristine nature of Creation and must then be redeemed from this ongoing state of Sin. (There are other Jewish approaches to the Chet HaKadmon which are closer to the concept of Original Sin - see R. Bashevkin's book for more details).

5. גדולה תשובה! שמקרב את האדם לשכינה שנאמר (הושע יד:ב) **שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ**. ונאמר (עמוס ד:ו) **וְלֹא שִׁבַתְּם עַדִּי נְאֻם ה'.** ונאמר (ירמיה ד:א) **אִם תָּשׁוּב יִשְׂרָאֵל נְאֻם ה' אֵלַי תָּשׁוּב.** כלומר אם תחזור בתשובה בי תדבק. התשובה מקרבת את הרחוקים. אמש היה זה שנאווי לפני המקום משקץ ומרחק ותועבה. והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד.

רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ו

Yet in the second half of Hilchot Teshuva, the Rambam switches to a future focus and stresses what a person can become during and after the process of teshuva.

6. ועתה אמרנא אל-איש יהודה ועל-יושבי ירושלים לאמור כה אמר ה' הנה אנכי יוצר עליכם רעה וחשב עליכם מחשבה שוובה **נְאֻם אִישׁ מִדְּרָבּוֹ הָרְעָה וְהִיטִיבוֹ דְרָכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם:**

ירמיהו יח:א

7. החפץ אחפץ מות רשע נאם ה' אלוקים הלא בשוובו מדרכיו וחיה:

יחזקאל יח:כג

8. אמר אליהם חי-אני נאם ה' אלוקים אם-אחפץ במות הרשע כי אם-בשווב רשע מדרכיו וחיה. שוובו שוובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל:

יחזקאל לג:יא

9. וירא האלהים את-מעשיהם כי-שוובו מדרכם הרעה וינחם האלהים על-הרעה אשר-דבר לעשות להם ולא עשה:

יונה ג:י

- Many pesukim stress the element of TESHUVA FROM CHET. This is clearly focused on past misdeeds and how to correct them.
- However, other pesukim stress the element of TESHUVA TO GOD. This is clearly focused on the future and potential new self.

10. **וְשַׁבַּת עַד-ה' אֱלֹקֶיךָ וְשָׁמַעַתְּ בְּקוֹלֹ כָּל אֲשֶׁר-אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם אֶתְּךָ וּבָלִבְךָ וּבְכָל-נַפְשֶׁךָ:**

דברים לב:י

11. מחיתי קעב פשעך וקענן חטאותך **שׁוּבָה אֵלַי כִּי גִאלְתִּיךָ:**

ישעיהו מד:כב

12. **שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֵינֶיךָ:** קחו עמכם דברים ושובו אל-ה' אמרו אליו כל-תשא עון וקח-טוב ונשלמה פרים שפתינו:

הושע יד:ב-ג

13. וגם-עתה נאם-ה' **שׁוּבוּ עַדִּי** בכל-לבבכם ובצום ובבכי ובמספד: וקרעו לבבכם ואל-בגדיכם ושובו אל-ה' אלקיכם כי-חננו ורחום הוא ארך אפים ורב-חסד ונתם על-הרעה:

יואל ב:יב-יג

14. It is relatively easy to understand (if not necessarily to accomplish) what one must do to engage in the first type of teshuvah discussed here – namely, as outlined by the authorities cited above, to recognize one's transgression, regret it, verbalize his confession, and commit to avoid repeating it in the future. What must be done, however, to achieve the goal of the second type of teshuvah – establishing a closeness with Hashem – is less obvious. What exactly should one be doing in order to build this desired relationship? The question is further compounded by the fact that, as indicated later by Rabbeinu Yonah (Sha'arei Teshuvah 1:42), one can be successful in terms of the first goal – that is, his past transgressions can be forgiven and any punishments previously deserved set aside – but yet still not be anywhere near where he wants to be in terms of his connection to Hashem. What, then, should this person be doing?

Teshuvah: Moving From and Moving Toward - Rabbi Michael Taubes⁵

5. Available at http://download.yutorah.org/2017/1053/Rosh_Hashanah_To-Go_-_5778_Rabbi_Taubes.pdf

To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

15. There is, however, an alternative form of *teshuva*, one which is not related directly to sin, not an outgrowth of evil, but rather one which takes place within a religious and spiritual vacuum. It occurs not in the context of one's relation to God, but rather within the context of a *lack* of relation to God. In fact, this type of *teshuva* grows out of one's perception of that lack. Within this track, a person is neither separated from God by a barrier constructed of sins, nor does he cleave to God. He is simply dissociated. He is not engaged in agonized, interlocking combat with God, nor does he wrestle with his conscience; rather, he is oblivious and insensitive to the presence of God. That being the case, his *teshuva* bears a very different character. It is not *teshuva* in relation to sin, but *teshuva* in response to a life which is insensitive to sin. God and one's relation to Him are not the focal point of one's life, at the epicenter of his being, but are at most a kind of peripheral presence, a set of parameters defining one's being. To the extent that there is sin here, it is the sin of *shikhecha*, forgetting.

Developing A Torah Personality, Repentance and Return - Rav Aharon Lichtenstein⁶

16. Thus, in addition to *teshuva* within the context of active engagement in sin, there is also *teshuva* within a context of spiritual apathy, of indifference to God, of distance between the world of Torah and one's own being. Within the latter context, the proper *teshuva* is not so much that of repentance, but the *teshuva of return*, of narrowing the gap, of deepening and widening one's bond to God—a process of *teshuva* wherein a person assigns to Him a central place within his consciousness, sensibility, existence and experience.

ibid.

17. I believe that the sin lurking at the door of the Centrist Orthodox or Religious Zionist community, the danger which confronts us and of which we need to be fully aware, is precisely the danger of *shikhecha*. Unlike other communities, this is a community which is not so susceptible to *avoda zara* in its extension—attitudes the Rambam battled against, such as superstition and gross or primitive conceptions of God—because it is more sophisticated intellectually, religiously and philosophically. Unfortunately, however, it is very, very susceptible to extended *kefira* or *shikhecha*, lacking the immanent sense of God felt so deeply, keenly and pervasively in other parts of the halakhically-committed Jewish world.

The Centrist Orthodox community is one to which the danger of distance from God is indigenous and endemic. In part, this is a result of the link this community has—to some extent ideologically, to some extent existentially—to the broader, general, secular community around it. The secular world is, by definition, not so much the world of sin *per se*, but a world of being distant from God, of simply not recognizing Him, having no links and no relation.

ibid.

18. We need to be aware of this sin at our door, because only to the extent that we are aware of it will we be able to cope with it. If we are to engage in *teshuva* that is particularly relevant to ourselves, it is, perhaps even more than the *teshuva* of repentance (which is within the context of relationship to God), the *teshuva* of return.

ibid.

19. We might single out a particular sin from the '*Al chet*', the litany of sins we recite, which (at least as some have interpreted) relates to this particular situation: '*Al chet she-chatanu lefanekha bi-veli da'at*, for the sin which we have sinned before You without knowledge.' '*Bi-veli da'at*' can be understood in two ways. Some, perhaps most, would be inclined to understand it in the second sense: it is that which enables us to be sinners. We were not sufficiently heedful, and as a result a particular sin ensued. But some have understood '*bi-veli da'at*' as being itself a sin. A certain mindlessness is a failing inasmuch as we do not then fully realize the *tzelem Elokim* (image of God) within us—to the extent that one accepts the Rambam's view that *tzelem E-lokim* is *da'at*, knowledge. Even if one does not subscribe to that view, surely *da'at* is one aspect of *tzelem E-lokim*. To the extent, then, that our *da'at* is not maximized, we fail to realize our potential *tzelem Elokim*.

ibid.

6. Available at <https://etzion.org.il/en/philosophy/great-thinkers/harav-aharon-lichtenstein/teshuva-repentance-and-return>
To download more source sheets and audio shiurim visit www.rabbimanning.com

C] PARADIGM 2: RAV KOOK - UNIVERSAL TESHUVA AND THE RETURN TO KABBALA

20. החוצפה דעקבתא דמשיחא באה מפני שהעולם הוכשר כבר עד כדי לתבע את ההבנה - איך כל הפרטים הם מקושרים עם הכלל. ואין פרט בלתי מקושר עם הגודל הכללי יכול להניח את הדעת. ואם היה העולם עוסק באורה של תורה במדה זו, שתגדל הנשמה הרוחנית עד כדי הכרת הקשור הראוי של הפרטים עם הכללים הרוחניים, היתה התשובה, ותקון העולם, הבא אתה ועל ידה, מופיעה ויוצאה אל הפועל. אבל כיון שההתרשלות גרמה שאור תורה פנימית, הטעון רוממות וקדושה עצמית, לא הופיע בעולם כראוי, באה התביעה של סדור חיים כאלה, שהפרטים יהיו מובנים במובן הכלל, בזמן כזה, שהגמר של גלוי האור וסלילת הדרך להכנה זו עדיין לא בא. ומזה באה ההריסה הנוראה. ואנו מוכרחים להשתמש בתרופה העליונה, שהיא הוספת כח בכשרון הרוחני, עד אשר הדרך איך להבין ולשער את הקשור של כל ענייני הדעות והמעשים התוריים עם הכלל היותר עליון יהיה דבר המוכן והמוצא בדרך ישרה על פי הרגשות הנפשות השכיחות. ואז ישוב כח החיים הרוחניים כמעשה ובדעה להופיע בעולם, ותשובה כללית תחל לתת את פריה.

אורות התשובה פרק ד' אות י

Rav Kook outlines the special teshuva of a pre-redemption generation. In particular, this will involve: (i) A searching among people for connection between details and principles; (ii) A rejection of the relevance of details which are not part of a holistic system; (iii) A corresponding, personal teshuva which is tied up with a universal teshuva and rectification of the world; (iv) A hunger for this sense of meaning, and a frustration which can lead to great spiritual destruction. (v) The need to grow and expand the personal potential and capacity of individuals, so that the power of teshuva can return to the individual and, from there, to a universal teshuva for the whole world.

21. ג. הראויים להיות מודרכים מחלק המחשבה שבתורה ובחכמת אלוקים, שהיא באמת כוללת כל התורה וכל החכמה לכל צדדיה, אינם רשאים ואינם יכולים להשתמש מכשורם זה, ולהשקיע את עצמם רק בדברים מעשיים. הפגם הזה שבנפשם יתגלה ויראה כמו תלמיד חכם ששנה ופירש, שהוא קשה מכולם. והטעם פשוט - מפני שיש לו כשרון נשגב והתעוררות גדולה לדברים נעלים. וכל זמן שהוא עסוק בעץ החיים והתורה מחיה את נשמתו, יש לו במה להוציא את כשרונו וכוח התעוררות נפשו לדברים טובים ויקרים. אבל כשפורש מן התורה והכוח שנמצא במציאות לא ישקט, על כן מאפס התעוררות לטובה הוא פועל לרעה, כפי מדות רעות ותכונות רעות שלא יחסרו לעולם בלבו של אדם, כשפורש מאור התורה.

המשפט הזה הולך גם כן בתורה עצמה, לפי מעלותיה. שמי שהוא מוכשר להגיון נשגב ולהסתכלות עמוקה גדולה ורחבה, מוכרח להוציא מן הכח אל הפועל מה שיש בהכנתו לפי ערכו דווקא. וכשיהיה נסגר - בין על ידי בחירת עצמו, בין על ידי אחרים, בין מצד סיבות מעשיות חיצוניות, בין מצד איזו הכרעת דעות - רק בחלק המעשי לבד, וירחיב בו וידקדק רק בעניינים של הגבול המוקף המעשי, לא ישבור בזה את צמאנו הפנימי ויהיה נשאר אומלל ויבש, ונפשו לא תצא מן הכח אל הפועל, לא רק בצד העיוני כי אם בכל דבר כשרון וכל קדושה ושלמות פנימית. ונפש בלתי מושלמת שהכנתה גדולה וכח כשרונה עצום, הנסגרת בכל כוחה בתחום שהוא חשוך לפי ערכה, היא זועמת תמיד והיא כדוב שכול, העלולה לכל המידות הרעות ולכל המחשבות היותר רעות בעולם.

מאמרי סוד פרק ג', מאמר על פנימיות התורה אות ג - אוצרות הראי"ה ח"ב עמ' 319

Here, Rav Kook spells out the potential destruction which comes about when we do not enable people to learn with the sophistication they desire and need. Their hunger remains unsatisfied and will emerge in other destructive ways.

- Rav Kook emphasizes the need to learn and teach with more depth and sophistication.
- People, especially young people, are desperately hungry for this, although they may not recognize the root of this hunger.
- Many people also have both a global and intensely personal perspective on life, but are missing the many levels in between!
- One of Rav Kook's solutions is for more people to learn kabbala at a deeper level. He understands that the restrictions on learning kabbala - Ma'ase Bereishit and Ma'ase Merkava - relate only to 'practical' kabbala and not conceptual kabbala.⁷

22. אחינו היקרים - חכמי תורה וסופרים משפיעים! גם אנו נואלנו וחטאנו! למדנו וחקרנו, פלפלו וחדשנו, כתבנו וציירנו. אבל שכחנו את האלהים ועזו. לא שמענו לקול נביאי האמת, לקול מעולי חכמי דורות עולמים, לקול הצדיקים והחסידיים, חכמי המוסר וחכמי העיון והזרים. שצוחו והכריזו בקולי קולות כי סוף הנהר של התלמוד המעשי לבדו להיות יבש וחרב אם לא נמשוך לתוכו תמיד מים מני ים, מימא דחוכמתא וקבלה. מים דעת האלהים, מים טוהר האמונה הטהורה הנובעת מנשמתנו פנימה משרשה ממקור החיים.

הקריאה הגדולה, אורות עמ' 101 (1907)

7. See Igrot HaRa'aya 414. Indeed, in the modern scientific era, Rav Kook considered the study of these areas to be legitimate intellectual pursuits (Shmone Kvatzim 1:597). See also <https://jewishaction.com/religion/jewish-law/legal-ease-whats-truth-about-the-age-study-kabbalah/>

23. **קכב) גלוי הריזם בדור האחרון** - לטהר את הלבבות, ולהעסיק את המוחות במחשבות נאצלות, שמקורן בריז תורה, נעשה בדור האחרון הכרח גמור לקיום היהדות

אורות הקודש קכב, כרך א' עמ' קמא

*Rav Kook was clear that a focus entirely on talmudic analysis and halacha would cause the wellsprings of Torah to run dry. There is an imperative, especially in the generation of return to the Land, to teach and learn kabbala!*⁸

- In the winter of 1917, Rav Kook was stranded in London while Europe was deeply mired in the devastation of the Great War. As German airships bombing the city, Rav Kook prayed in the cellar of the Machzikei HaDat shul, which also served as a bomb shelter for the neighborhood. In Rav Kook's words, "life has plummeted to pits teeming with the darkest evil and ruin," and the conventional study of "Torat hanigle" – Talmud and halacha – proved inadequate to sustain spiritual equilibrium.
- Regular Torah study addressed the laws of a functioning and orderly society and seemed tone deaf to the imbalance and anxiety of a terrifying and chaotic world. At such times Rav Kook urged a return to "Torat hanistar" - the esoteric Torah of kabbala.
- It was during 1917 that Rav Kook wrote his kabbalistic work, Reish Milin, on the mystical meaning of the letters of the aleph bet.

24. וכשהנשמה לואה מכל המצרים אשר במדעי הגבול, השאיפות הצרורות בתחומים צרים, שהכיעור והגיעול מתגלה בהם בהתעוררות תנועותיהם השונות, אז תמצא לה מתבא מזרם בצל צח של הגיון רזי עולם ופליאות קודש, אשר בדרישת סתרי תורה.

אורות התורה י"ט

Rav Kook speaks of a weariness which grows out of the confines of exact sciences and narrow disciplines. The shelter from the storm is in the world of mystical Torah.

D] PARADIGM 3: RAMBAM - TESHUVA OF THE MIND

25. אל תאמר שאין תשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה כגון זנות וגזל וגנבה. אלא פשם שצריך אדם לשוב מאלו כן הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו ולשוב מן הפעם ומן האיבה ומן הקנאה ומן ההתול ומן הדיפת הממון והכבוד ומן דיפת המאכלות וכיוצא בהן מן הכל צריך לחזור בתשובה. ואלו העונות קשים מאותן שיש בהן מעשה שבזמן שאדם נשקע באלו קשה הוא לפרש מהם. וכן הוא אומר (ישעיה נה:ז) **מַעֲזֵב רָשָׁע לְדַרְכֵי וְאִישׁ אֶגֶן מִחֻשְׁבְּתָיו וְיֹשֵׁב אֶל־ה' וְיִרְחַמְהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי־יִרְבֶּה לְסִלּוֹחַ.**

רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ג

In Chapter 7 of Hilchot Teshuva, the Rambam focuses on the need to make an effort proactively change one's mindset. This is much more difficult than changing actions but is also more fundamental, since it forms the basis for future choices. Ultimately, this is teshuva of the mind.

26. צריך האדם שיכון לבו וכל מעשיו בלם לידע את השם ברוך הוא בלבד, ויהיה שבתו וקומו ודבורו הכל לעמית זה הדבר. כיצד? כשישא ויתן או יעשה מלאכה לטל שכר, לא יהיה בלבו לקבץ ממון בלבד, אלא יעשה דברים האלו כדי שימצא דברים שהגוף צריך להם מאכילה ושתיה ושיבת בית ונשיאת אשה. וכן כשיאכל וישתה ויבעל לא ישים בלבו לעשות דברים האלו כדי להנות בלבד עד שנמצא שאינו אוכל ושתיה אלא המתוק לחד ויבעל כדי להנות, אלא ישים על לבו שלאכל וישתה כדי להברות גופו ואיבריו בלבד. לפיכך לא יאכל כל שהחך מתאנה ככלב וחמור אלא יאכל דברים המועילים לגוף אם מרים אם מתוקים. ולא יאכל דברים הרעים לגוף אף על פי שהן מתוקים לחד. כיצד? מי שהיה בשרו חם ...

רמב"ם הלכות דעות פרק ג הלכה ב

The Rambam deals with all of these issues in Sefer HaMada - the book of 'knowledge'. This also contains Hilchot Deot - the laws of character development (a.k.a. knowledge!) in which the Rambam rules that a person's main focus in life should be one of 'knowledge of God'. But this is not simply a dry philosophical exercise! In fact it requires a proactive regimen of exercises to achieve mindfulness in our actions. This start at the most basic level - our bodies.

27. Consequently there is a cause for every commandment; every positive or negative precept serves a useful object. In some cases the usefulness is evident, e.g., the prohibition of murder and theft. In others the usefulness is not so evident, e.g., the prohibition of enjoying the fruit of a tree in the first three years, or of a vineyard in which other seeds have been growing. Those commandments, whose object is generally evident, are called *mishpatim*, those whose object is not generally clear are called *chukim*. Thus they say [in reference to the words of Moses]: **כִּי לֹא־דָבָר רַק הוּא מַלְכִּים** (lit. 'for it is not a vain thing for you')

8. See also <https://machonmeir.net/rabbi-kook-and-the-secrets-of-torah/>

(Devarim 32:47): "It is not in vain, and if it is in vain, it is only so through you!"

That is to say, the giving of these commandments is not a vain thing and without any useful object, and if it appears so to you in any commandment, it is due to the deficiency in your comprehension.

Moreh Nevuchim 3:26

The Rambam stresses that EVERY mitzva has an underlying reason, rationale and function to achieve a higher goal. If we do not grasp the reasons for the mitzvot we will fail to appreciate that goal - the bigger picture.

28. The ancient and the modern philosophers have shown that man can acquire four kinds of perfection. The first kind, the lowest, in the acquisition of which people spend their days, is perfection as regards property; the possession of money, garments, furniture, servants, land, and the like The philosophers have shown that he whose sole aim in all his exertions and endeavours is the possession of this kind of perfection, only seeks perfectly imaginary and transient things; and even if these remain his property all his lifetime, they do not give him any perfection.

The second kind is more closely related to man's body than the first. It includes the perfection of the shape, constitution, and form of man's body; the utmost evenness of temperaments, and the proper order and strength of his limbs. This kind of perfection must likewise be excluded from forming our chief aim

The third kind of perfection is more closely connected with man himself than the second perfection. It includes moral perfection, the highest degree of excellency in man's character. Most of the precepts aim at producing this perfection; but even this kind is only a preparation for another perfection, and is not sought for its own sake. For all moral principles concern the relation of man to his neighbour; the perfection of man's moral principles is, as it were, given to man for the benefit of mankind.....

The fourth kind of perfection is the true perfection of man: the possession of the highest, intellectual faculties; the possession of such notions which lead to true metaphysical opinions as regards God. With this perfection man has obtained his final object; it gives him true human perfection; it remains to him alone; it gives him immortality, and on its account he is called man....

The prophet does not content himself with explaining that the knowledge of God is the highest kind of perfection. He says, however, that man can only glory in the knowledge of God and in the knowledge of His ways and attributes, which are His actions, as we have shown (1:54) in expounding the passage, "Show me now Your ways" (Shemot 38:13). We are thus told in this passage that the Divine acts which ought to be known, and ought to serve as a guide for our actions, are: Chesed - loving-kindness, Mishpat - judgment, and Tzedakah - justice.

Moreh Nevuchim 3:54

The Rambam outlines 5 levels of self-improvement that a person should engage in. The first four are: financial, physical, moral and intellectual⁹. Proper performance of mitzvot and halacha is an essential tool in this process, especially in the third perfection - of morality. But the highest perfection is the ability to be God-like in our actions - modeling fundamental attributes of God - kindness, truth and justice.

• In conclusion, some people may find it helpful to engage this year in a new kind of proactive teshuva which explores the roots and reasons behind the details of Torah. Three options have been discussed in this shiur:

- A RETURN TO GOD and not just from sin. A refocus on what God is and what human life in this world means. Pulling away from 'shichecha' - an oblivion to the closeness of God. More 'God-talk'.¹⁰

- A RETURN TO JEWISH MYSTICISM. Using the coming year as a platform for a new, systematic study of kabbala.

- A RETURN TO JEWISH THOUGHT. Using the coming year as a platform for a systematic study of Machshevet Yisrael. This could include a deeper appreciation of the reasons for all the mitzvot.¹¹

9. For instance, the Rambam focuses in Chapter 5 of Hilchot Teshuva on the important of developing an intellectually clear perspective on free will.

10. A good place to start is <https://www.rabbidavidaaron.com/> - the writings and thought of Rabbi David Aaron.

11. A good place to start would be R. Shimshon Refael Hirsch's Horeb and his commentary on the Torah. For a detailed introduction to the Guide to the Perplexed see R. Chaim Navon's 29 part series - <https://www.etzion.org.il/en/series/intro-guide-perplexed>.